

LA MAR DE LLETRES | ASSAIG I LITERATURA

La immigració a Nova York vista amb ulls de nen

LUIS VERGÉS | Maó

Quan Henry Roth (Tysmenitz 1906-Albuquerque 1995) va publicar en 1934 'Digueu-ne son', la novel·la va passar totalment desapercebuda. Les crítiques van ser molt tèbies i l'arribada de la depressió va fer la resta. Després Roth va escriure alguns relats curts i va començar una segona novel·la però es desanimà i deixà l'escriptura per treballar com a bomber, obrer i docent. L'any 1964, en un moment en què les qüestions d'identitat cultural preocupaven a la societat dels Estats Units, el llibre es redità en butxaca i se'n van vendre un milió de còpies. El seu autor va recuperar la màquina d'escriure i va continuar la seva carrera amb èxit escrivint una tetralogia autobiogràfica.

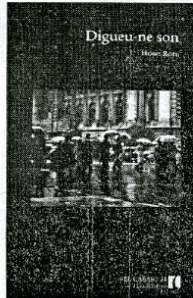
Des de llavors, 'Digueu-ne son' està considerat un clàssic modern de les lletres nord-americanes. Ara, amb una traducció de Xavier Pàmies (guanyador del premi de traducció Giovanni Pontiero i Ciutat de Barcelona 2003), es pot llegir en català gràcies a l'editorial 'El Gall' de Pollença.

Aquest gran clàssic de les lletres nord-americanes passà desapercebut en publicar-se al 1934 i fou un èxit trenta anys després

La novel·la conta la història d'una família d'immigrants jueus arribats a Nova York des de l'Imperi austro-hongarès vista des de la perspectiva d'en David, un nen de vuit anys ultrasensible, fill únic d'una parella formada per un pare amb constants rampells de mal geni i violència i una mare bondadosa però massa condescendent.

A través d'aquests personatges, Roth retracta la vida als barris baixos de la ciutat i l'experiència dels immigrants a principis del segle XX.

El llibre és també un estudi psicològic de les pors d'un infant, aclaparat per les constants baralles familiars i que aprèn a viure en una cultura estrangera i a més s'enfronta amb la dificultat de la llengua per relacionar-se amb els demés ja que a casa seva parlen en yidish. La importància de la religió pels jueus és

Digueu-ne son

AUTOR: Henry Roth
GÈNERE: Novel·la
EDITORIAL: El Gall
EDICIÓ: Pollença, 2008
TRADUCCIÓ: Xavier Pàmies
PÀGINES: 565
PREU: 32 euros

una altra de les qüestions de les que tracta aquest llibre.

El professor i crític anglès Peter Boxall diu a '1.001 llibres que cal llegir abans de morir' que: 'Digueu-ne son' "és una de les descripcions literàries més autèntiques i colpidores del terror infantil, el relat colpidor, líric i absorbent del rude despertar d'un nen a un món radicalment nou. És també una aportació essencial a la nostra comprensió de la història social dels Estats Units".

Una de les raons de la gran consideració de la crítica actual a aquesta obra és la de que Roth va ser el primer escriptor nord-americà en fer ús del monòleg interior que havien desenvolupat al Vell Continent Virginia Woolf i James Joyce. En aquest sentit Roth va influenciar d'altres autors del seu país. Tot i això, pel lector contemporani 'Digueu-ne son' no li planteja complicacions ni dificultats per copsar-ne el sentit.

Cal dir que un dels valors de llibre es perd necessàriament en la traducció ja que Roth reproduïx la incorrecta manera de parlar dels immigrants pobres d'aquella època i inclou algunes frases en yidish. El traductor fa tot el possible per adaptar aquests parlars al català però lògicament no pot ser de cap manera el mateix que l'original.

Tal vegada 'Digueu-ne son' no sigui una novel·la d'aquelles que enganxen una majoria de lectors però té el valor dels clàssics i acabar-la és un premi en si mateix perquè el millor està en el final, que dona sentit a tot el llibre.

Si tú me dices ven, lo dejo todo

AUTOR: Adolfo Puerta Martín
GÈNERE: Novel·la
EDITORIAL: Plaza Janés
EDICIÓ: Barcelona, 2008
PÀGINES: 250
PREU: 17,50 euros

El libro de una telenovela de amor poco corriente

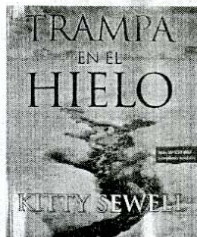
J.C. | Madrid

No es frecuente que las televisiones ermitan novelas seriadas bien concebidas y realizadas, porque lo habitual en nuestros canales es la compra en las factorías venezolana y mexicana, sobre todo, de donde traen productos francamente deleznable en la mayoría de los casos. Episodios y episodios que enganchan a millones de espectadores, sin que el contenido justifique tanta adhesión, pero no siempre lo bueno es lo que despierta mayores entusiasmos.

No son iguales todas las telenovelas o quizás es que algunas son más iguales que otras (y perdón por el juego de palabras). Por eso nos permitimos llamar la atención sobre la titulada 'Amar en tiempos revueltos', que se emite en la primera cadena de TVE, todos los días laborables a las cuatro de la tarde. Una novela televisiva que sigue los pasos del folletín (un tipo de relato que reproduce las formas del que en el siglo XIX se publicaba en la prensa) y cuyas características más reconocidas son amor e intriga en iguales dosis, tono que

va creciendo hasta llegar a su punto más elevado al final del capítulo, lenguaje sencillo y predominio de la acción sobre la descripción o cualquier otro elemento retardante. Tampoco creo que sea necesario explicar lo que conocemos sobradamente por unos programas que son habituales en buen número de cadenas de televisión.

Naturalmente no hemos olvidado que ésta es una sección de libros y no sobre la tele y todo lo anterior viene a cuento de la publicación de una novela de Adolfo Puerta Martín titulada 'Si tú me dices ven, lo dejo todo' que recrea algunos extremos de aquella telenovela. Se ponen de manifiesto allí personajes y actitudes que son propios de esta historia, pero que prolongan su acción más allá de la pantalla. La vida dura, partidista y cutre de la posguerra es el marco en el que se sitúa el argumento de ambos relatos. Hay conformistas y hay rebeldes, adictos al Régimen y luchadores derrotados en parte, pero no vencidos del todo... en aquellos tiempos revueltos unos y otros se mueven, luchan y aspiran a vivir en plenitud.

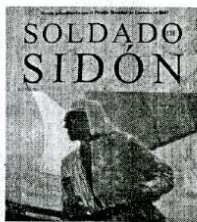

Trampa en el hielo

AUTOR: Kitty Sewell
GÈNERE: Novel·la
EDITORIAL: Almuzara
PÀGINES: 443
PREU: 16,95 euros

La hija desconocida

Un médico recibe una carta escrita por una niña de trece años que afirma ser su hija y cuyo mayor deseo es conocerle. La madre de su supuesta hija es una hermosa enfermera con quien el doctor podría jurar que jamás tuvo una aventura pero las detalladas misivas de la niña le hacen dudar y retorna al lugar de los hechos.

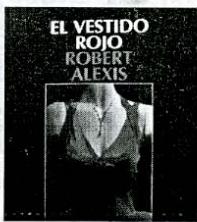

Soldado de Sión

AUTOR: Gene Wolfe
GÈNERE: Novel·la
EDITORIAL: La factoría de ideas
PÀGINES: 351
PREU: 19,95 euros

Historia y fantasía

El protagonista de 'Soldados de Sión' lo olvida todo cuando duerme por eso escribe sus experiencias. En busca de una cura para su trastorno viaja de su Roma natal a Egipto, una tierra de chicas tentadoras, malvadas deidades maquinadoras y peligros misteriosos.

El vestido rojo

AUTOR: Robert Alexis
GÈNERE: Novel·la
EDITORIAL: Salamandra
PÀGINES: 125
PREU: 11 euros

Una pasión irrefrenable

Un joven oficial de la alta nobleza busca distraerse del tedio militar, a la espera de recibir órdenes para entrar en una guerra. Uno de sus soldados le presenta a una enigmática mujer italiana, una amante de una rara habilidad, capaz de seducir al libertino más consumado.